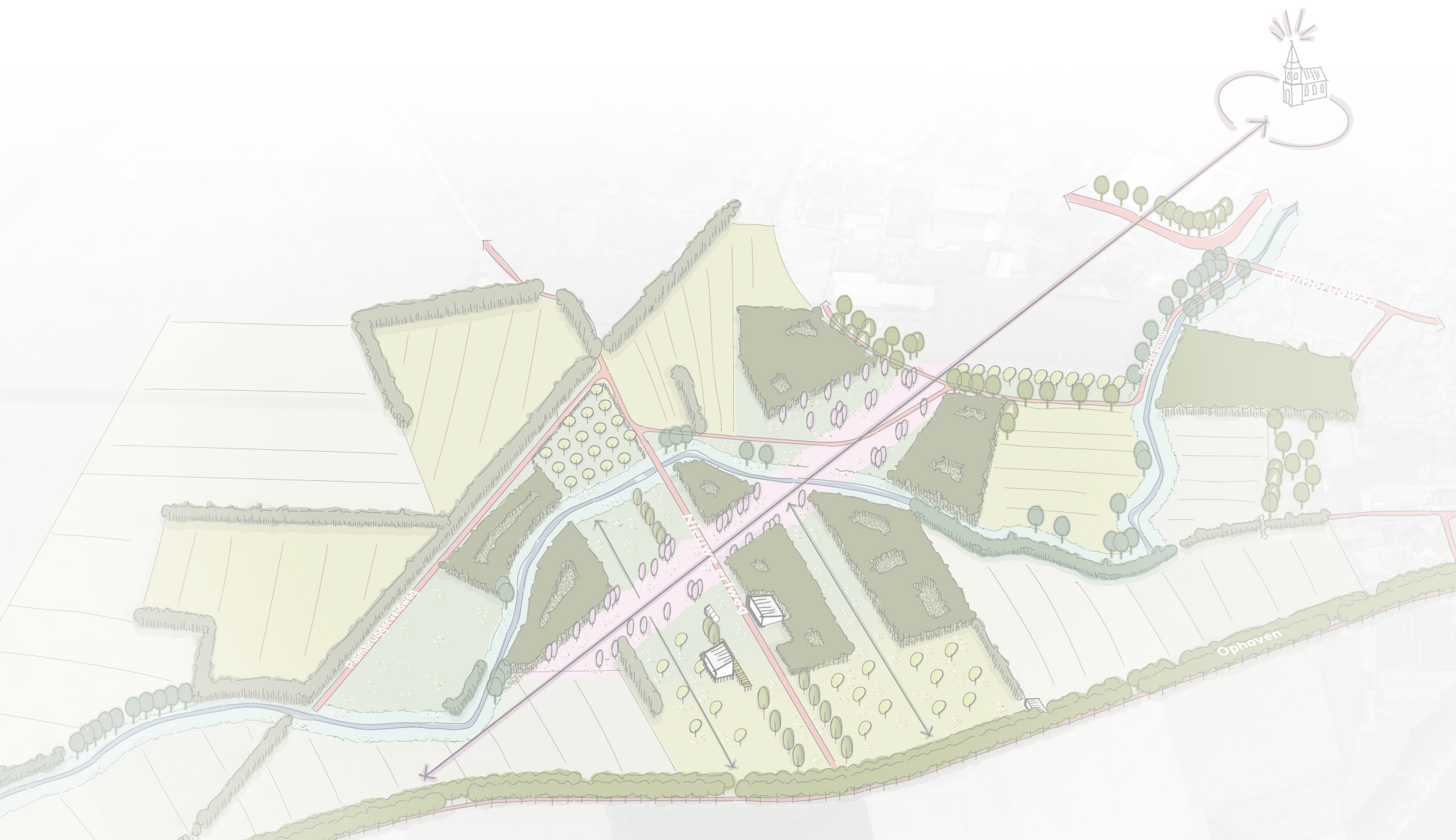

Landgoed De Bongerd, Echt

Landschapsplan

Sweco Nederland B.V.

Handelregister 30129769

Project
Onderwerp
Projectnummer
Klant

Landgoed De Bongerd, Echt
Landschapsplan
51015525
Dhr. Omloo

Datum

30 januari 2025

Auteur
Met bijdrage van
Gecontroleerd door

Luuk Vissers, Hyrum Boom, Anneke Rommers
Frank Omloo
Anneke Rommers

Inhoud

1.	Inleiding	4
1.1	Hoe het begon	4
1.2	Doel van het landschapsplan	5
1.3	Ligging plangebied	5
2.	Analyse	6
2.1	Wat was er	6
2.2	Wat is er	8
3.	Plan	10
3.1	Het idee	10
3.2	Opbouw hoog-laag	10
3.3	Relaties en zichtlijnen	12
3.4	Structuurdragers	13
3.5	Bebouwing	14
4.	Een wandeling	17
5.	Bronvermelding	18
	Bijlage 1; Landschapsplan	19
	Bijlage 2; Vogelvlucht	21
	Bijlage 3; Plantsoorten per deelgebied	
	Bijlage 4; Beheer per deelgebied	

1. Inleiding

1.1 Hoe het begon

Tussen de Palmbrugweg en de weg naar Ophoven ligt een klein NSW landgoed genaamd; De Bongerd, vernoemd naar de in het midden van het landgoed gelegen hoogstam boomgaard.

Zover als ik kan nagaan, is dit één van de oudste percelen, dat nog in bezit is geweest van mijn overgrootvader. Natuurlijk is er veel veranderd sindsdien. Er zijn daarna nog drie generaties gepasseerd die deze grond eigenhandig hebben bewerkt. Ik ben nu de vierde generatie die de eer en de verantwoordelijkheid heeft om tot een eigentijds en toekomstgericht beheer te komen. Ik ben zelf opgegroeid aan de Palmbrugweg. Ik heb ook gezien hoe mijn oom, wijlen Frans Omloo, deze gronden als akkerbouwer, tuinbouwer, fruitteler en als schapenhouder heeft bewerkt en heeft onderhouden, ook direct vanaf de Palmbrugweg. Grote delen van de zomervakanties heb ik kunnen besteden aan het plukken van aardbeien, rode bessen, morrelen, mirabellen en van appels, peren en noten in de hoogstamboomgaard.

In de zomer waren er altijd mensen aan het werk in de veld. Alles was netjes bijgehouden, want alles werd gebruikt en was van nut. Echter, rond 1990 heeft mijn oom zijn inspanningen als zodanig langzaam moeten terugschroeven. De grotere akkerlanden aan de noord- en aan de zuidzijde werden verpacht. Later werden ook het woonhuis en de schuren aan de Palmbrugweg verkocht. Daarmee was een stuk beleving uit het veld verdwenen. Enkele keren per jaar komen nu de loonwerkers en doen machinaal hun ding. In vergelijking met hoe ik het vroeger heb beleefd, is dat zeker een verlies. En zonder allen, die

momenteel een bijdrage leveren aan het landgoed, tekort te doen, de betrokkenheid en het oog voor detail is minder. Gewoon door de organisatie van het werk. Als opbrengsten zijn er de pacht en een beheersubsidie via Natuurrijk Limburg. Samen dekken deze ongeveer de onderhoudskosten van het landgoed. Bedrijfseconomisch, gezien het kapitaalbeslag van de gronden, is dit nauwelijks rendabel. Maar is er geen andere invulling mogelijk? Er zijn vele mogelijkheden.... Maar wat bekijft? De huidige intensieve, monocultuur gerichte, landbouw heeft vele tekortkomingen ten aanzien van de biodiversiteit en de duurzaamheid van het grondgebruik. Ook staat dit economische model ter discussie.

In mijn zoektocht naar een alternatieve inrichting van het landgoed kwam ik uit bij de Stichting Voedselbos Nederland. Deze agrarische landbouw methodiek heeft een aantal voordelen op de alom tegenwoordige methoden. Een voedselbos van een zekere grootte, is een bewezen aanjager van de biodiversiteit, zowel in de bodem als bovengronds. Dat heeft voordelen, want zo wordt een veel robuuster biotoop gecreëerd voor het bestrijden van landbouwplagen. Deze bestrijding is in een voedselbos van een natuurlijke aard en hoeft idealiter niet te worden afgedwongen met pesticiden en herbiciden. Deze landbouwmethode laat het ook toe om voor de nodige nutriënten voor de groei van gewassen te rekenen op de suppletie van organisch bouwstoffen door het systeem zelf. In een gezond bos is de fotosynthese per vierkante meter, in vergelijking tot andere begroeiing of teelt. Die extra productie wordt door de bodem en door weer en wind overgedragen aan de vruchtdragende planten. De facto is de aanvoer van extra kunstmest daarmee overbodig.

Voor de realisatie van dit voedselbos is het landgoed aangesloten bij de Stichting Voedselbos Nederland ([https:// www.voedselbosbouw.org](https://www.voedselbosbouw.org)). De Bongerd participeert in een programma waarin in 2023, 150 ha voedselbos gecreëerd zal zijn in Nederland. Deze doelstelling is echter al 2021 gehaald. De ambities worden opgeschaald naar 1.000 ha in 2030. Daarmee zal een fijnmazig netwerk van voedselbos exploitanten over het land worden uitgespreid. Dit zal de herkenbaarheid en de acceptatie in de loop van de tijd alleen maar vergroten. Hopelijk zal dit ook de afzet ondersteunen.

In de Bongerd zullen we echter experimenteren met een combinatie van voedselbos, agroforestry en tuinbouw. In de voedselbos methodiek is in principe geen plaats voor éénjarige teelt. Natuurlijk zijn er geen garanties. Er zijn tot op heden ook nog geen harde bewijzen, dat een voedselbos op een rendabele wijze geëxploiteerd kan worden in Nederland. Daarvoor is de methodiek nog onvoldoende uitgerijpt. Dat betekent ook dat de insteek, die de huidige pioniers nemen, niet helemaal de juiste kan zijn. Dit kan er toe leiden dat de aanplant na verloop van jaren herzien moet worden. Dus rooien en opnieuw beginnen. Ik hoop dat dit niet zal gelden voor de hele aanplant, maar voor bepaalde stukken of plantsoorten, in combinatie met een bepaalde oriëntatie en/of bodemgesteldheid, die ongelukkig blijkt uit te pakken. Of, dat bepaalde soorten moeten worden verwijderd, omdat ze niet aanslaan, of alsnog te veel geplaagd worden door schimmels of insecten. Dat is op zich geen vreemde benadering in de tuin- of landbouw.

Met de inrichting van de Bongerd als een voedselbos krijgt de agrarische functie van het landgoed een nieuwe impuls. Het landgoed hernieuwt haar agrarische verdienmodel en sluit tegelijkertijd aan bij de ambities voor de toekomst: Meer biodiversiteit en vormen van landbouw die beter in evenwicht zijn met onze natuurlijke omgeving.

Frank Omloo

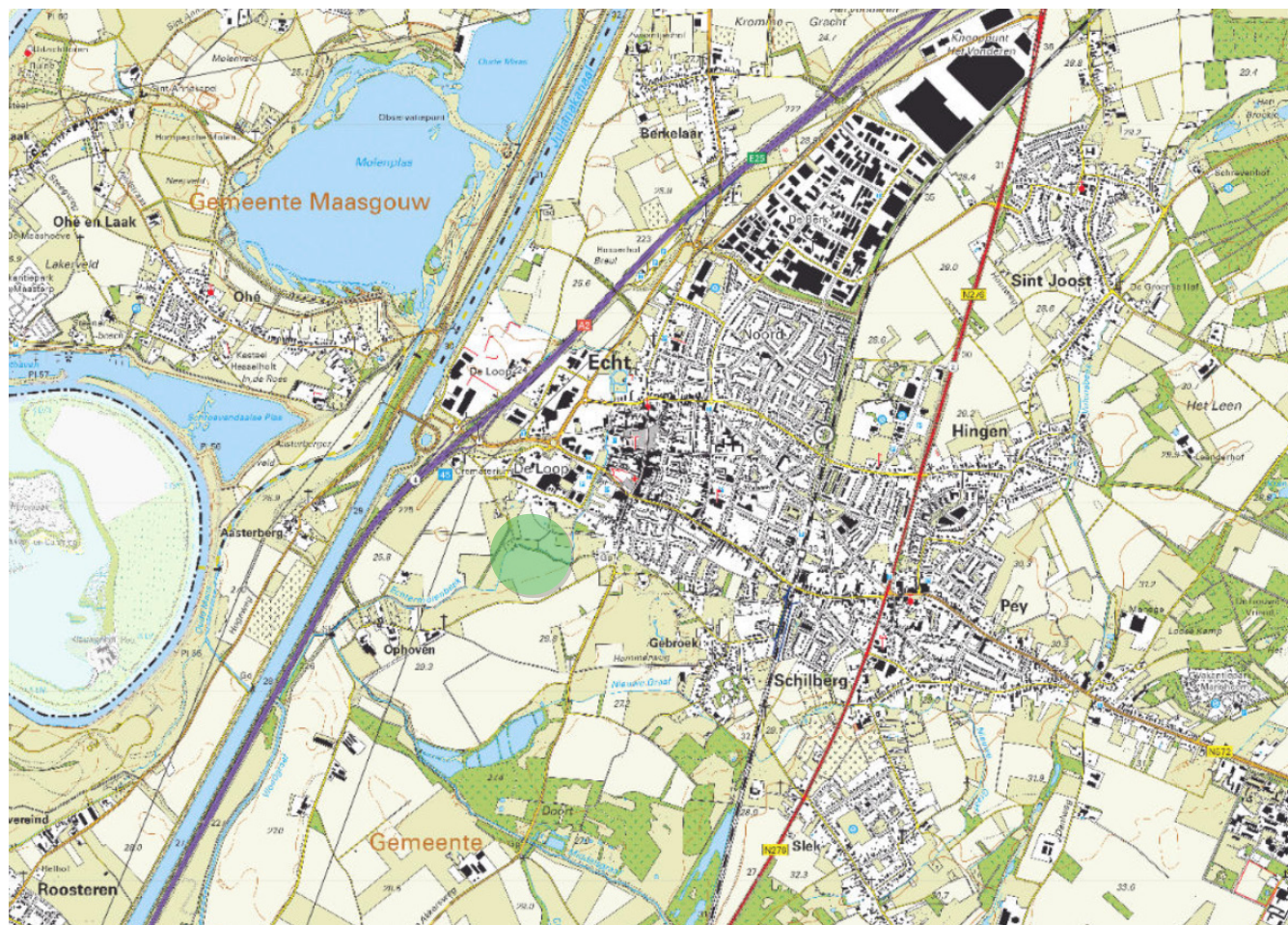
1.2 Doel van het landschapsplan

In dit landschapsplan leggen we uit welke ruimtelijke ontwikkeling we willen realiseren op het landgoed De Bongerd. Hierbij laten we zien wat het ruimtelijk effect is van de toe te voegen bebouwing en beplanting. Omdat het voedselbos een experimenteel karakter heeft, is de exacte inrichting nog niet tot in detail aan te geven. Net als bij andere agrarische gronden, kunnen veranderingen in teelt en bedrijfsvoering een effect hebben op de ruimtelijk beleving van het landgoed. Maar buiten de meer experimentele voedselbos percelen zijn er verschillende bestaande en nieuwe structuurdragers aangeduid die het raamwerk vormen voor het landgoed.

1.3 Ligging plangebied

Landgoed De Bongerd ligt tussen Echt en Ophoven. De gronden van het landgoed liggen gedeeltelijk ten noorden en gedeeltelijk ten zuiden van de Molenbeek. De meest zuidelijke percelen grenzen aan de Ophovenweg. De noordelijke percelen grenzen aan het Verneese Steegje.

Groene stip geeft de ligging van het landgoed aan

2. Analyse

2.1 Wat was er

Het landgoed bestrijkt drie velden, die reeds op kaarten van 1811 genoemd worden, namelijk:

- de 'Onderste Belleken', de percelen ten westen van het Verneese Steegje en de Palmbrug-gerveldweg.
- de 'Palm Brugger Belleken', de percelen ten oosten van het Verneese Steegje en ten noorden van de Molenbeek.
- 'in de Zooikamp', de percelen ten zuiden van de Molenbeek.

Bij 'In de Zooikamp' zien we een landweggetje, op een oude kaart uit 1811. De oude kaart laat ook zien dat de percelen nogal versnipperd zijn. Het landweggetje blijft terugkomen tot op kaarten van rond 1980. Rond deze tijd werd ook de ruilverkaveling 'In de Zooikamp' afgerond. Het weggetje heeft waarschijnlijk gediend om ook de percelen langs de Molenbeek, vanuit de weg naar Ophoven te ontsluiten. Want verder loopt het dood op Molenbeek.

Na de ruilverkaveling is die functie blijkbaar achterhaalt, en verdwijnt het landweggetje van de kaart. De Palm Brugger Belleken zijn echter nooit onderdeel geweest van de ruilverkaveling. Dat heeft er aan bijgedragen dat de kleinschaligheid aan deze zijde van de Molenbeek behouden is gebleven.

De Onderste Belleken hebben in de 20ste eeuw vooral gediend als kleiwinningsgebied voor de keramische industrie. Nagenoeg het gehele gebied links en rechts van de weg tussen Ophoven en de Loop is ontgraven. Daarom ligt de weg zelf nu hoger dan de aangrenzende weilanden. Alleen de natuurlijke graslanden, direct ten westen van de trambaan, zijn later ontgraven, tussen 1985-1990.

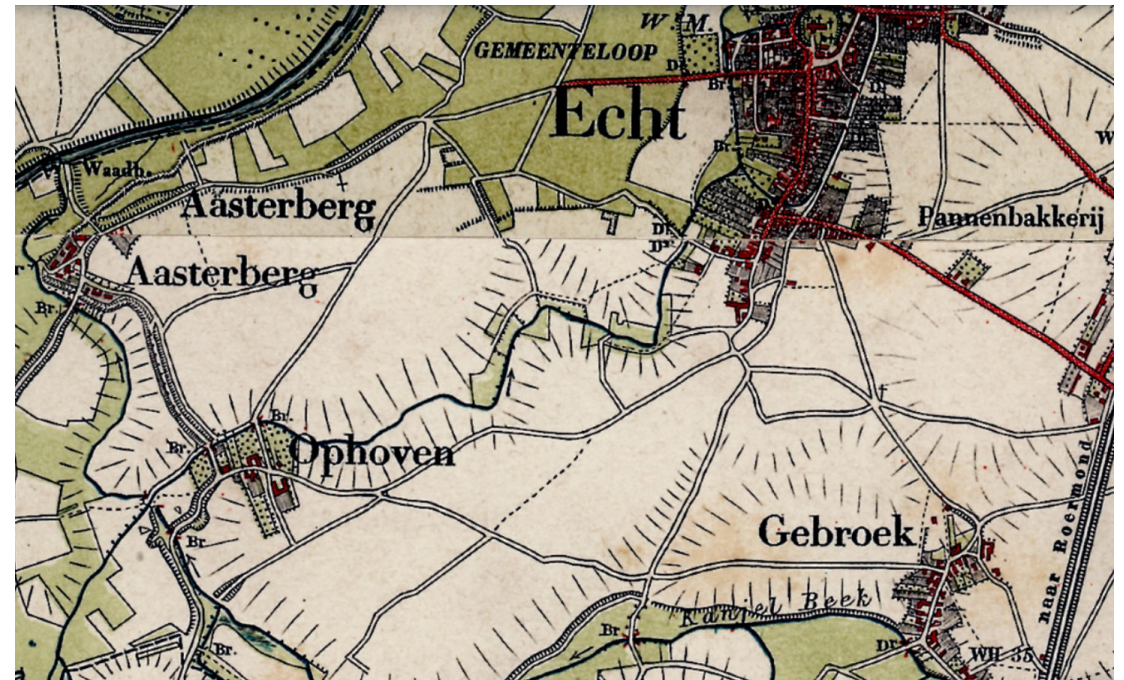
Een verdere historische gebeurtenis, die het landgoed doorkruist, is de aanleg van een doorgaande tramlijn tussen Roermond en Sittard. In Echt kreeg de tramlijn nog een aftakking richting het oosten, naar het grote spoorstation van Echt en het breedspoor van de lijn Roermond-Sittard. Dit laatste tracé, ook nog goed zichtbaar, markeert de noordelijke rand van het landgoed. Het tramspoor werd aangelegd in het interbellum. Het was echter geen groot succes, want de dienst werd nog voor de oorlog gestaakt (of drastisch gereduceerd). Van dit tracé werd echter na de oorlog dankbaar gebruik gemaakt door de dakpannenfabriek De Valk. Hierover vervoerde men de klei uit de kleiputten van Doort en de Onderste Belleken naar de fabriek aan de Aasterbergerweg in Echt.

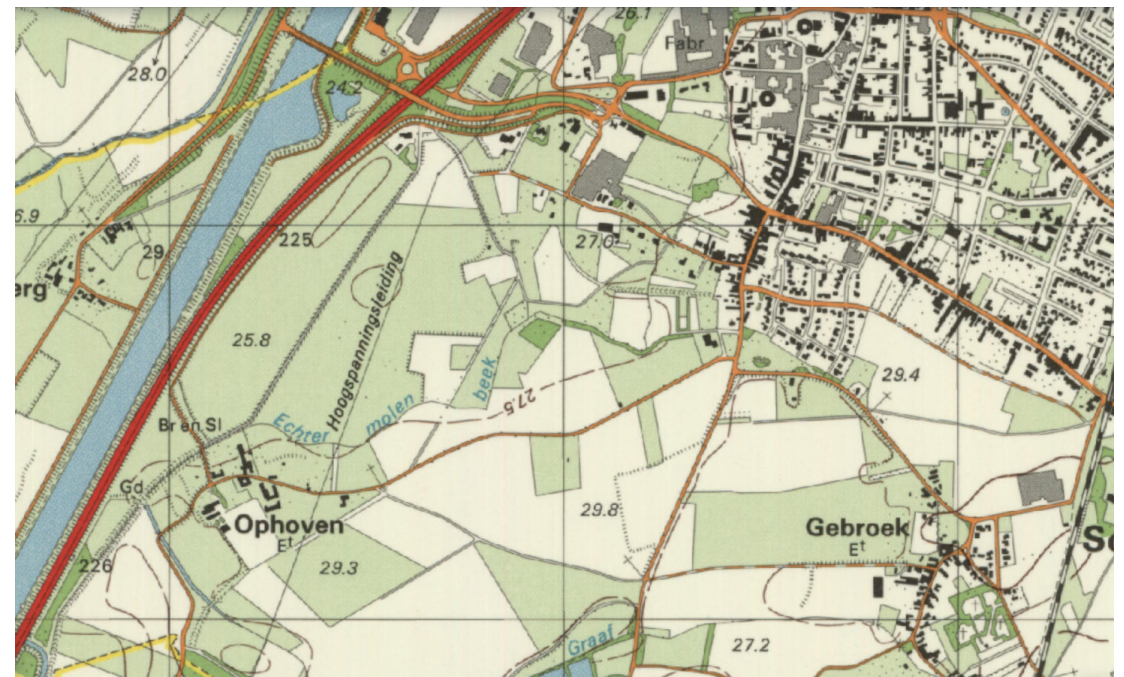
Kadastrale kaart 1811-1832
bron: Rijksdienst voor cultureel erfgoed

Een hele belangrijke gebeurtenis in de 20ste eeuw is de aanleg van het Juliana kanaal. Niet alleen vormt het kanaal een duidelijke lijn in het landschap, maar ook verdween met de aanleg de hele Maas dynamiek, van hoog en laag water uit het landschap. Op dit moment heeft het gebied vooral een agrarische functie en is het een populair wandelgebied bij de bewoners van Echt. De veldwegen en de paden zijn goed belopen en zijn een integraal deel het wandelnetwerk.

topografische kaart 1900

topografische kaart 1988

2.2 Wat is er

Het landgoed De Bongerd ligt rond de Molenbeek. De Molenbeek volgt het spoor van een restgeul van de Maas. Ten noorden en ten zuiden van de beek liggen relatief vlakke gronden, de oude Maas terrassen. De gronden ten westen van de oude trambaan zijn gedeeltelijk afgegraven ten behoeve van de kleiwinning. Het gebied ten westen van de trambaan ligt dan ook duidelijk lager dan de rest van het landgoed. Hier is de klei afgegraven tot op het zand/grind pakket. Na de kleiwinning is over het grind een laag teelaarde aangebracht.

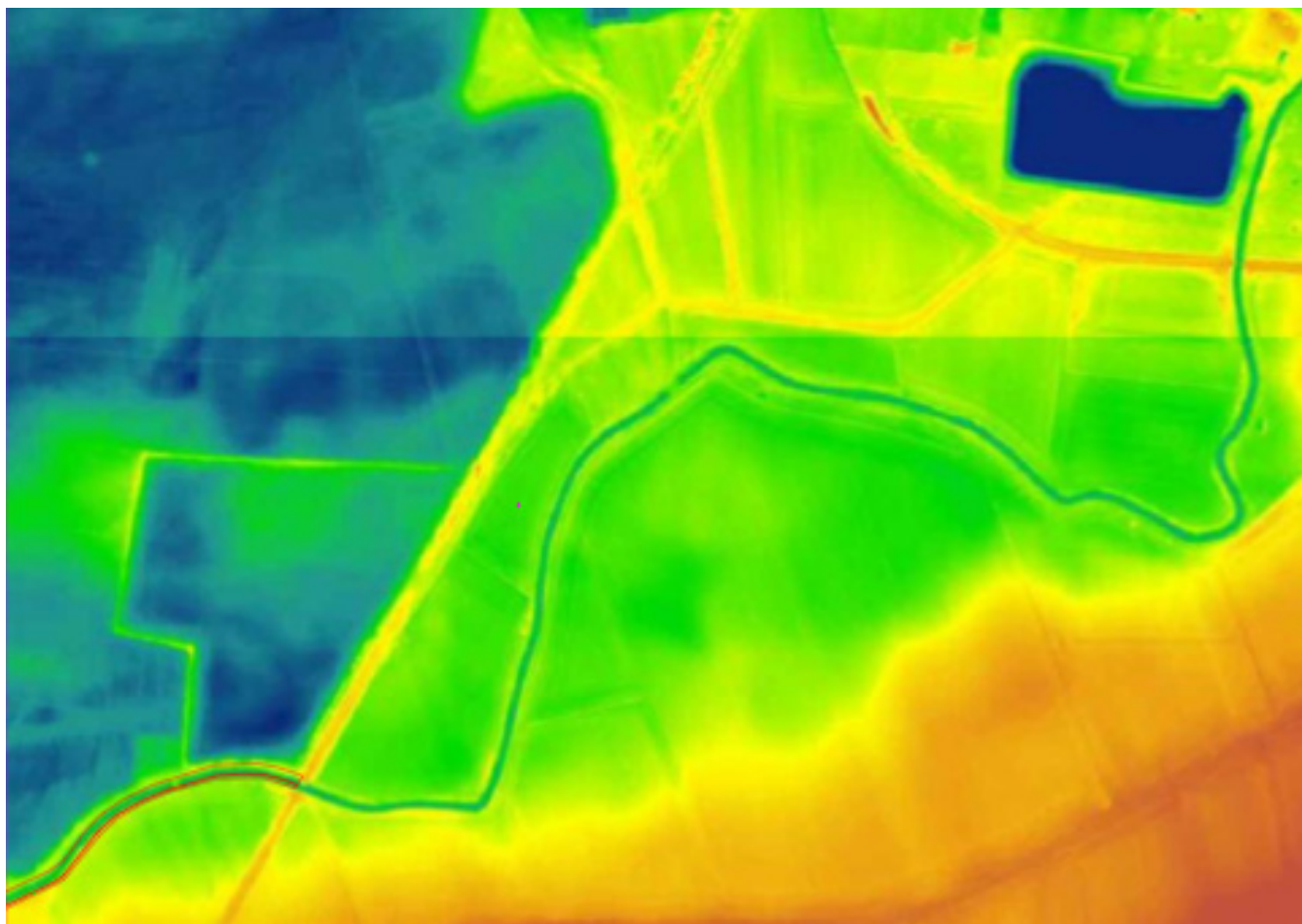
lager gelegen perceel ten westen van trambaan

Het maaiveld van de gronden ten zuiden van de Molenbeek, loopt op richting het natuurgebied de Doort. Van oorsprong liggen de akkers in dit gebied meer op de hogere, droge gronden en de graslanden op de lagere, natte gronden rond de Molenbeek.

De bodem bestaat uit lichte tot zware zavel; zand met een wisselend percentage lutum. Kenmerkend voor zavel is dat het vruchtbaar en goed doorwortelbaar is, en dat het water goed vasthoudt. Maar ook hier hebben de droge en hete zomers van de laatste jaren effect. De bodem wordt droger en de Molenbeek staat vaak droog. Een stabielere waterstand van de beek zou de natuurwaarden en de biodiversiteit in dit gebied aanzienlijk kunnen versterken.

De beek en de aangrenzende gronden liggen lager ten opzichte van de omgeving. De lager gelegen nattere grond hadden in het verleden vaak een andere inrichting dan de drogere hoger gelegen gronden. Door het huidige agrarische gebruik is de overgang tussen hogere gronden en lagere gronden bij de beek minder goed zichtbaar.

maaiveldhoogtes AHN

De percelen van het landgoed worden doorsneden door twee oude trambanen. Deze trambanen vormen opvallende lineaire elementen in het landschap. Ook nu hebben ze nog een verbindende functie, maar dan voor wandelaars en flora en fauna. De gronden van de trambanen maken zelf geen onderdeel uit van het landgoed De Bongerd. Maar via de wandelpaden over de trambanen is het landgoed wel goed beleefbaar. Doordat de trambanen begroeid zijn met diverse inheemse bomen, struiken en kruiden vormen zij een ideale verblijfplaats voor veel soorten. Vooral het braamstruweel op de oude trambanen kan waardevol zijn voor soorten zoals de boomkikker.

wandelpad op trambaan

De oude boomgaard is het hart van landgoed De Bongerd. De boomgaard bestaat uit diverse soorten fruit- en notenbomen van verschillende leeftijden. Hier staat onder andere een aantal oude perenbomen. Er is een nestkast voor een steenuil en de boomgaard wordt extensief begraasd door schapen. Een sober oud hek vormt de toegang tot de boomgaard vanaf de veldweg.

Aan de zuidzijde grenzen de percelen van het landgoed De Bongerd aan de weg naar Ophoven. Een smalle oude weg voorzien van laanbeplanting. Vanaf het punt waar de Molenbeek het dichtsbij de Ophoven weg ligt, is tussen de bomen door de kerktoren van de Landricuskerk in Echt zichtbaar. Via de wandelpaden over de trambaan en het Verneese Steegje worden de noordelijke percelen ontsloten. Deze wegen en paden zijn zandwegen.

zandpad Verneese Steegje

De kavels ten westen van de trambaan zijn voorzien van kavelrand beplanting die bestaat uit verschillende soorten inheemse bomen en struiken. Op enkele punten is de snelweg zichtbaar. Ook verschillende kavels aan de oostzijde van de trambaan hebben kavelrandbeplanting. Deze kavelrandbeplanting geeft het gebied een prettige kleinschaligheid. Daarnaast is de kavelrandbeplanting waardevol voor veel diersoorten. De percelen aan de zuidzijde hebben nauwelijks kavelrandbeplanting. De Molenbeek is wel grotendeels voorzien van begeleidende beplanting.

kavelrandbeplanting ten westen van de trambaan

3. Plan

3.1 Het idee

Met dit plan krijgt de agrarische functie van het landgoed een nieuwe invulling. Daarbij sluiten we bewust aan bij de kleinschaligheid van het landschap. Het is een bewuste en overtuigende keuze voor een voedselbos als agrarisch systeem voor landgoed De Bongerd.

De bouw van de bedrijfswoning versterkt de herkenbaarheid van het landgoed als entiteit. De woning dient als bedrijfswoning voor de beheerder van het landgoed.

Centraal op het landgoed ligt een pad dat de boomgaard met de Molenbeek en de Ophoven weg verbindt en aansluit bij de bestaande wandelpaden. Op deze manier is het landgoed verbonden met Echt en ontstaat er letterlijk ruimte voor een positieve interactie tussen het landgoed en de omwonenden.

De producten van het landgoed worden op het landgoed verwerkt, geconserveerd, opgeslagen en van hieruit gedistribueerd. Deze functies worden ondergebracht in de schuur van het landgoed. Het fruit van het landgoed wordt geconserveerd middels drogen. De elektrische energie voor het drogen wordt opgewekt met de zonnepanelen op de daken van de bedrijfswoning en de schuur. In het stookseizoen zal deze energie volledig benut worden voor de verwarming en de energievoorziening van de bedrijfswoning. In de zomermaanden is er dan een surplus, dat wordt ingezet voor de conservering van het fruit. Dit is een volcontinu proces. Daarom worden ook elektrische batterijen voorzien.

Het voedselbos voorziet in een breed pallet van fruit. Denk daarbij aan appels, peren, kersen, abrikozen, perziken, bessen, frambozen en bramen. Per categorie worden verschillende soorten en ondersoorten toegepast. Het doel is tweeledig, enerzijds een spreiding van het biologische risico en anderzijds kan zo een breed scala van smaken en kleuren worden geboden. Met het voedselbos produceren we zowel verse als geconserveerde producten. De afzetkanalen zijn momenteel nog niet bekend. De voorkeur gaat uit naar een label als streekproduct. Ook zien we een enorme ontwikkeling in de thuisbezorging. Het ligt voor de hand om hier op termijn ook gebruik van te maken.

De inrichting en het tot wasdom brengen van een voedselbos is een kwestie van een lange adem. We streven naar een sluitende exploitatie over een 8-tal jaren.

De ontwikkeling van het landgoed met toevoeging van de bedrijfswoning, kweekkas, schuur en voedselbos heeft uiteraard ruimtelijke consequenties. Door aan te sluiten bij de ruimtelijke en landschappelijke kenmerken van het gebied, vormt het landgoed De Bongerd een waardevolle toevoeging aan het kleinschalige landschap aan de zuidrand van Echt.

3.2 Opbouw hoog-laag

De oude boomgaard en de Molenbeek vormen het hart van het landgoed. Een kenmerkend punt in dit landschap is de overgang van de hogere gronden aan de Ophoven weg en de lagere gronden richting de Molenbeek.

Deze overgang van hoog naar laag is de logische plek om de bebouwing te plaatsen. Het ensemble van de

bedrijfswoning en de schuur liggen op ruime afstand van de Ophoven weg. Middels een trapsgewijze opbouw is de bedrijfswoning zichtbaar en herkenbaar, zonder nadrukkelijk aanwezig te zijn. De schuur ligt verscholen aan de rand van het voedselbos.

Op dezelfde lijn die de overgang markeert tussen hogere en lagere gronden, ligt de scheiding tussen de meer besloten en meer open delen van het landgoed. Het voedselbos zorgt, net als de bebouwing, voor een ruimtelijke verdichting. De voedselbospercelen concentreren zich dan ook voornamelijk op de lagere gronden nabij de beek. De hogere gronden aan de Ophoven weg blijven open, waardoor de zichtrelatie tussen de hogere gronden en de lagere gronden van de Molenbeek behouden blijft.

Aan de noordzijde van het landgoed zorgt een combinatie van meer open notenakkers en meer besloten voedselbos voor een afwisselen beeld richting de bebouwingsrand van Echt.

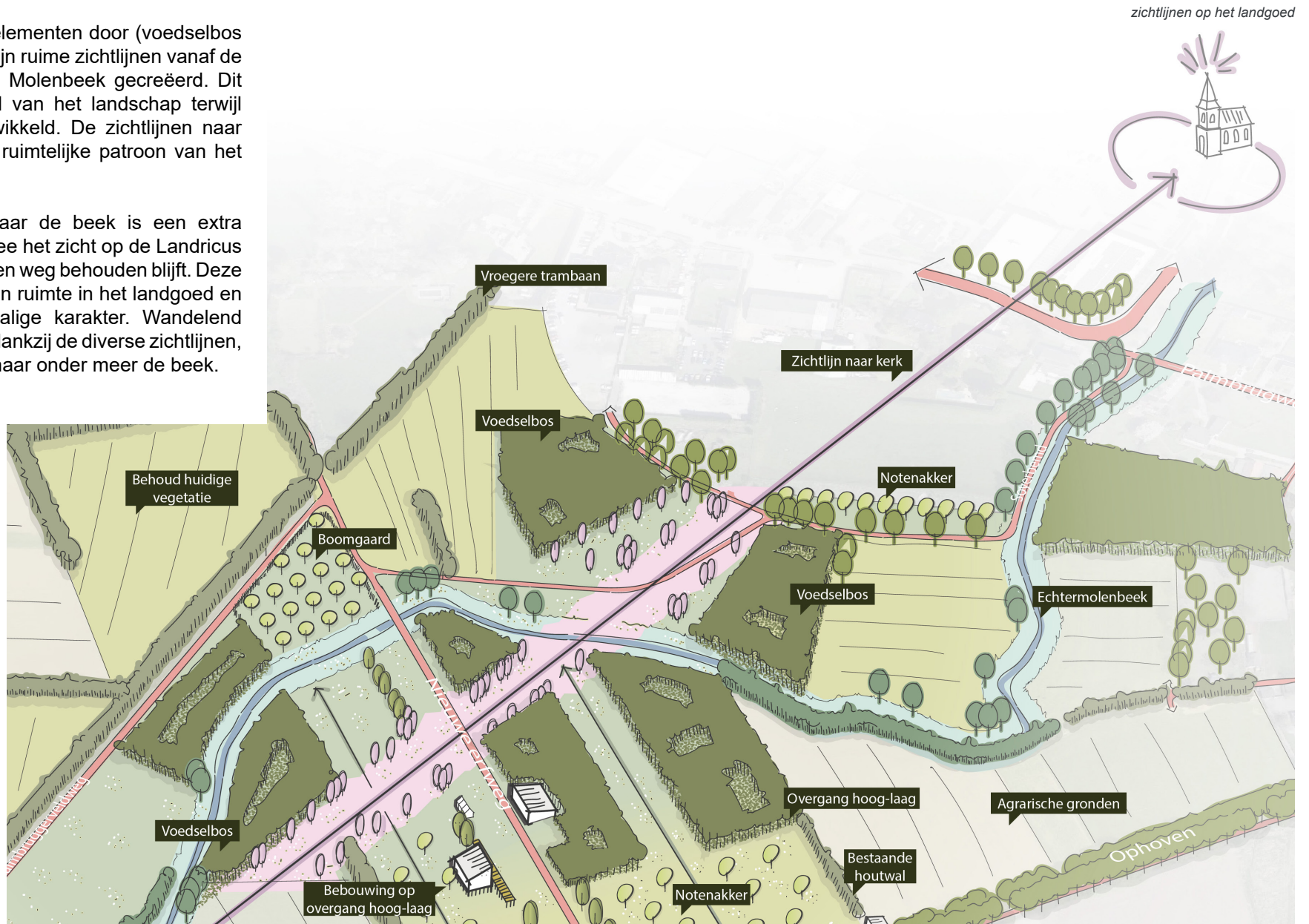

3.3 Relaties en zichtlijnen

Tussen de verdichtende elementen door (voedselbos percelen en bebouwing) zijn ruime zichtlijnen vanaf de Ophoven weg tot aan de Molenbeek gecreëerd. Dit versterkt de leesbaarheid van het landschap terwijl het voedselbos zich ontwikkelt. De zichtlijnen naar de beek structureren het ruimtelijke patroon van het landschap.

Naast deze zichtlijnen naar de beek is een extra zichtlijn gecreëerd waarmee het zicht op de Landricus kerktoeren vanaf de Ophoven weg behouden blijft. Deze zichtlijn geeft extra lucht en ruimte in het landgoed en ondersteunt het kleinschalige karakter. Wandelend over het landgoed zijn er, dankzij de diverse zichtlijnen, verschillende doorkijkjes naar onder meer de beek.

3.4 Structuurdragers

De voedselbos percelen hebben tijd nodig om zich te ontwikkelen. Net als bij andere houtige beplanting duurt het even tot het beoogde beeld bereikt is. Daarnaast gebeurt de aanplant van het voedselbos in fases. De aanplant zal in een eerste fase starten met pioniers. Dit zijn planten die als wegbereiders functioneren voor de meer veeleisende plantensoorten. Na ongeveer vier jaar komt de tweede fase. Dan worden de opbrengst genererende soorten toegevoegd. Niet alle gewassen zullen aanslaan. Daarom is nu nog niet exact aan te geven waar de voedselbos percelen uit bestaan.

De dichtere voedselbosvlakken worden afgewisseld met meer open notenakkers. Deze percelen bevatten verschillende soorten notenbomen (tamme kastanje, walnoot en eventueel ook amandelbomen) in een lage dichtheid en een willekeurig patroon. Onder de notenbomen zal een vorm van zeer extensieve akkerbouw kunnen plaatsvinden. De eerste drie jaar bestaat de ondergroei voornamelijk uit klaversoorten als groenbemesters. In latere instantie kan geëxperimenteerd worden met graansoorten en haver. Voor de bomen van de notenakkers geldt dat zij hoog worden opgesnoeid. Zo blijft er voldoende licht beschikbaar, is de toegankelijkheid met (klein) materieel handiger en blijft het doorzicht beter behouden.

Deze notenakkers, zorgen voor een zachte overgang van respectievelijk de bebouwing van Echt naar het landgoed. Aan de zuidzijde geeft dit een mooie overgang van het voedselbos naar de openheid van het Hamveld.

De bestaande boomgaard is oud. De perenbomen zijn naar schatting 100 jaar oud. Maar het is zichtbaar dat veel bomen het eind van hun levensduur bereikt hebben. De boomgaard kan een nieuwe impuls gebruiken. Op termijn wordt de huidige boomgaard vernieuwd en het totale oppervlakte van de boomgaard

uitgebreid. Via de nieuwe verbinding naar de Ophoven weg komt de boomgaard aan de as van het landgoed te liggen. Hiermee wordt ook de verbinding met de Molenbeek versterkt.

Een licht onregelmatige bomenrij markeert de locatie van de bebouwing, zowel aan de zijde van de Ophoven weg, als aan de zijde van de Molenbeek. De bomenrij begeleidt niet alleen op subtiële wijze de blik naar de bebouwing, zij zorgt tevens voor verankering en verzachting van het beeld. Hier kunnen grotere en kleinere bloeiende bomen een plek krijgen zoals kriek (*Prunus cerasus*), zoete kers (*Prunus avium*) en mispel (*Mespilus germanica*).

De bomenrij langs de toegangsweg versterkt de zichtlijn naar de beek. Deze bomenrij bestaat uit grote bomen die passen in het landschap en de weg de sfeer van een oprijlaan mee kunnen geven, zoals lindebomen (*Tilia cordata* of *Tilia platyphyllos*).

notenakker bron: www.notengaardbisschop.nl

notenakker bron: www.vilt.be

3.5 Bebouwing

Het ensemble van de bedrijfswoning, de schuur, en de kweekkas liggen op ruime afstand van de Ophoven weg, op de overgang van hoog naar laag. Middels een trapsgewijze opbouw is de bedrijfswoning zichtbaar en herkenbaar, zonder nadrukkelijk aanwezig te zijn. De schuur ligt verscholen aan de rand van het voedselbos.

De bedrijfswoning op het landgoed krijgt een eigentijds, duurzaam en subtiel karakter. De bedrijfswoning heeft een zeker lichtheid meegekregen, door ze niet in de bodem te plaatsen maar op palen te funderen. Hierdoor lijken ze enigszins boven het landschap te zweven. De draagconstructie is van hout. De gevel is bekleed met gevelplaten, bij voorkeur van hergebruikt materiaal, dat ook in de toekomst gerecycled kan worden. Een vlonderpad vormt de toegang tot de bedrijfswoning. Dit vlonderpad is ook boven het maaiveld uitgetild, gelijk aan de begane grond van de bedrijfswoning. Zo ontstaat er een architectonische eenheid.

visualisatie opgetilde bedrijfswoning en kweekkas met bloesembomen
bron: dhr. Omloo

De schuur is conventioneel gefundeerd. Voor de gevels is gekozen voor een houten gevelbeplating. Voor de menselijke maat zijn rondom vensters aangebracht en is een mooi dakoverstek gemaakt.

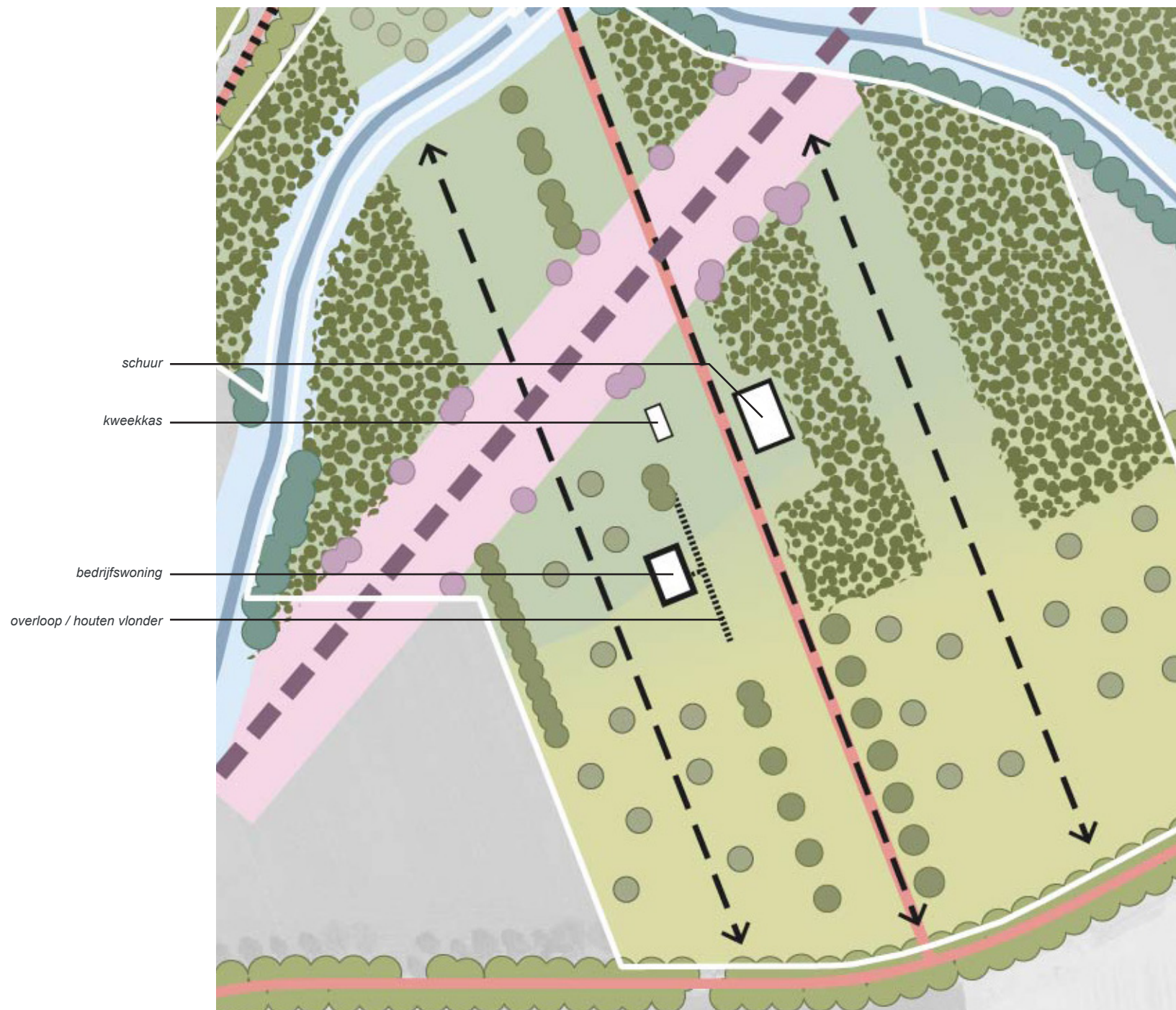
Naast de bedrijfswoning en de schuur wordt ook een kweekkas gerealiseerd.

De glazen kweekkas dient ter ondersteuning van het voedselbos, maar ook voor de kweek van éénjarige aanplant. De kas komt in de lijn van de bedrijfswoning richting de beek, vlak bij de schuur.

bron: schaapskooi Bargerveen

referentiebeelden gevelpanelen schuur bron: dhr. Omluo

4. Wandeling

Graag nemen we u mee op een wandeling over het landgoed. Als dit plan is uitgevoerd, dus laten we zeggen, rond het jaar 2030. Zie ook plattegrond en de vogelvlucht in de bijlage.

We starten bij de brug over de Molenbeek ter hoogte van de overgang van de Lindestraat in de Palmbrugweg. Op onze weg langs de Molenbeek zien we rechts voor ons een zoom van voornamelijk hoogstam notenbomen. We kijken onder de notenbomen door en over het verhoogde talud van het tramtracé, dat circa 70 cm hoger ligt, naar het achter gelegen veld. We komen bij het bruggenhoofd op het verhoogde tramtracé. We lopen richten het westen tot aan de veldweg waar we linksaf slaan. We bevinden ons dan midden in de notenakker met verschillende hoogstam notenbomen zoals walnoot, en tamme kastanje. De grote notenbomen worden eventueel gecombineerd met kleinere notenbomen zoals amandel. In het groeiseizoen kan onder de notenbomen graan of haver worden geteeld.

Als we de veldweg verder aflopen in westelijke richting, naar de oude boomgaard, zal de bebouwing aan de Palmbrugweg aan het zicht worden onttrokken door het voedselbos dat zich circa 30 meter uit weg aan de rechterkant staat. Aan beide zijden blijft het zicht onder de notenbomen door vrij en wordt de visuele relatie met de beek versterkt. Bij de boomgaard nemen we het nieuwe pad, door het hekwerk en langs de boomgaard in zuidelijke richting. De boomgaard is vernieuwd en uitgebreid maar behoudt zoveel mogelijk een open structuur.

Als we de Molenbeek oversteken, kijken we links eerst op tegen de hogere en dichtere beplanting van het voedselbos. Rechts ligt meer open grasland met lijnvormige beplanting vanaf de beek naar de bedrijfswoning verderop richting de Ophoven weg. Een

open zone met lage beplanting en enkele verspreide bomen in de randen zorgt voor een visuele verbinding met de Molenbeek links, en de Ophoven weg rechts.

Al lopend richting de Ophoven weg, duikt links de schuur op. De schuur is geheel uit hout opgetrokken, en omgeven door de kruinen van het voedselbos. Aan de rechterkant zien we de bedrijfswoning. De bedrijfswoning is iets opgetild en op palen gefundeerd. De woning lijkt te zweven boven het maaiveld. Intussen heeft zich het blikveld verder verruimt. Het wandelpad wordt richting de Ophoven weg begeleid door een fraaie rij linde bomen. Een licht onregelmatige bomenrij accentueert de locatie van de bedrijfswoning en verbindt haar tegelijkertijd met het landschap. Tussen de bomen door vangen we steeds een glimp op van de nieuwe bedrijfswoning van het landgoed. We lopen door tot de weg naar Ophoven, alwaar we het landgoed verlaten.

Overigens blijft ook op het nieuwe landgoed de huidige wandelroute over de trambaan bestaan. Via dit pad kan de wandelroute langs de Molenbeek richting Ophoven worden vervolgd.

Met dit landschapsplan sluiten we aan bij en versterken de visuele relaties tussen de Ophoven weg, de Molenbeek en het zicht op de kerktoren van Echt. Dit combineren we met een praktische inrichting van het landgoed die een duurzame exploitatie ondersteunt. Zo wordt het landgoed De Bongerd een waardevolle toevoeging aan de zuidrand van de Echter dorpskern.

Het landschap wordt wel verdicht, maar daarbij zijn belangrijke zichtlijnen naar de kerktoren en de beek behouden en versterkt. De verdichting is het sterkst op de lagere gronden rond de beek. Tegelijkertijd zorgt de toevoeging van hoge beplanting voor een betere inpassing van de minder fraaie delen van de zuidelijk dorpsrand van Echt.

Vanaf de weg naar Ophoven blijft de leesbaarheid van het landschap intact. Met de ontwikkeling van het landgoed wordt het kenmerkende contrast tussen de openheid van het Hamveld en het half besloten landschap van de Molenbeek verder versterkt. Daarnaast krijgt de kleinschaligheid van de dorpsrand van Echt een extra impuls.

5. Bronvermelding

- Landschapsplan landgoed De Bongerd, Frank Omloo, 1 september 2022
- Landschapsvisie zuidrand Echt, Bureau Verbeek, mei 2021
- Landschapsvisie Landgoed De Bongerd, BTL Advies, 10 december 2020
- Topografische kaarten, www.Topotijdreis.nl
- Hoogtekaart www.AHN.nl

Bijlagen

Landgoed De Bongerd, Echt

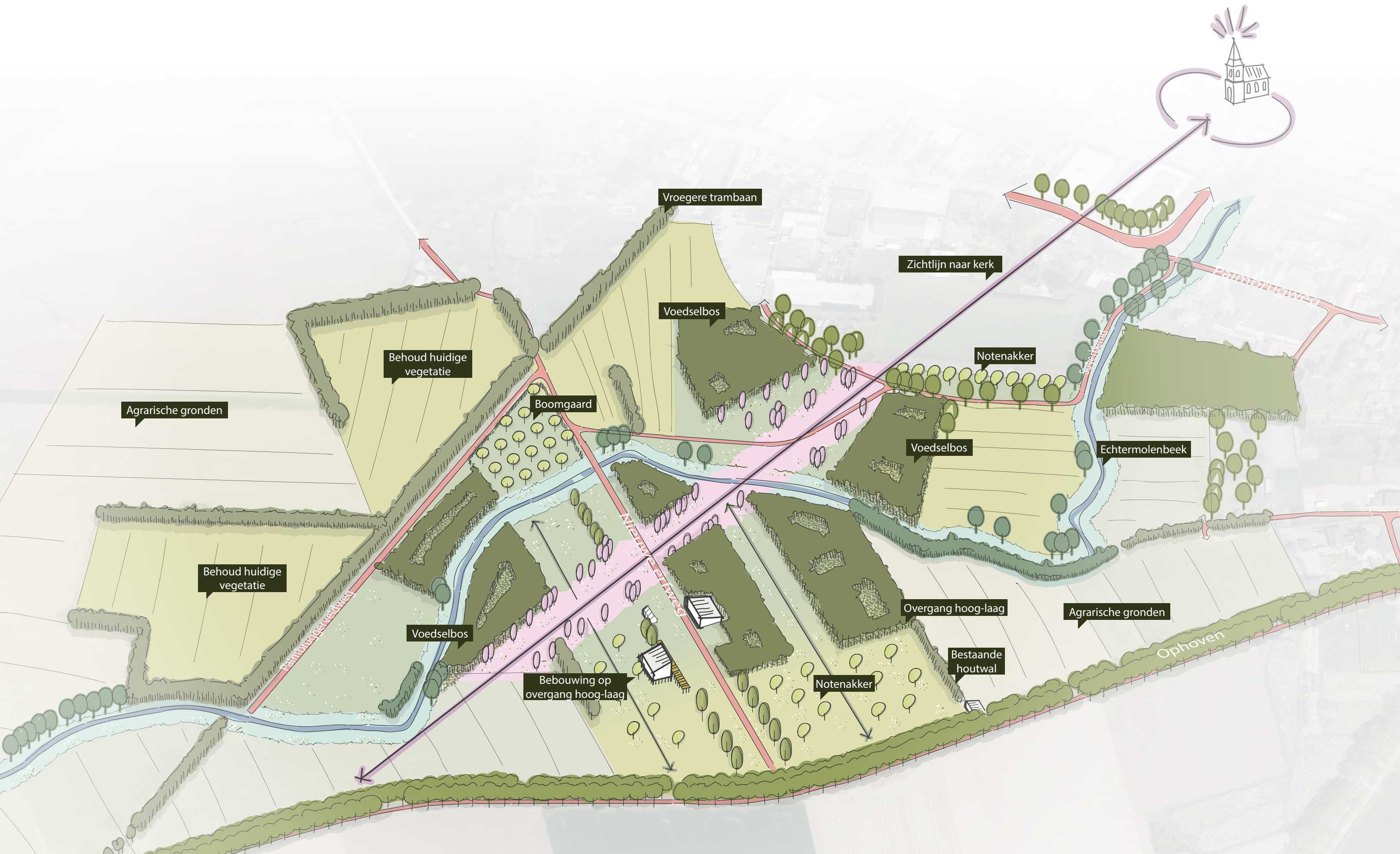
Bijlage 1; Landschapsplan

Landgoed De Bongerd, Echt

Bijlage 2; Vogelvlucht

Landgoed De Bongerd, Echt

Agrarische gronden

Behoud huidige vegetatie

Boomgaard

Vroegere trambaan

Voedselbos

Zichtlijn naar kerk

Notenakker

Voedselbos

Echtermolenbeek

Behoud huidige vegetatie

Voedselbos

Bebouwing op overgang hoog-laag

Notenakker

Overgang hoog-laag

Bestaande houtwal

Agrarische gronden

Ophoven

Bijlage 3; Plantensoorten per deelgebied

Landgoed De Bongerd, Echt

Opgesteld door Frank Omloo
29 januari 2025

Deelgebied		nr. 1		
Type aanduiding		Voedselbos (fase 1 in weiland)		
Oppervlakte		3.495 m ²		
<i>soorten</i>		<i>Latijnse naam</i>	<i>Nederlandse naam</i>	<i>opmerking</i>
Bomen				
1		Malus domestica	Appelboom	halfstam
2		Prunus Cerasus	Zure kers	halfstam
3		Prunus Avium	Zoete kers	halfstam
4		Prunus domestica	pruim	halfstam
5		Cydonia oblonga	Kweeper	halfstam
6		Juglans Regia	Okkernoot	halfstam
7		Pyrus	Peer	halfstam
8		Acer pseudoplatanus	Esdoorn	ondersteunend
9		Alnus glutinosa	zwarte els	ondersteunend
10		Betula pendula	ruwe berk	ondersteunend
11		Betula pubescens	zachte berk	ondersteunend
12		Juglans regia	Walnoot	ondersteunend
13		Robinia pseudoacacia	Acacia	ondersteunend
14		Larix kaempferi	Larix	ondersteunend
15		Picea abies	fijn spar	ondersteunend
Heesters/struiken				
16		Prunus persica	Perzik	onderlaag
17		prunus persica nectarijn	Nectarine	onderlaag
18		Prunus armeniaca	Abrikoos	onderlaag
19		Prunus dulcis	Amandel	onderlaag
20		Ribes Negrum	Zwarte bes	onderlaag
21		Rubus	Braambes	onderlaag

Deelgebied		nr. 1		
22		Rubus Idaeus	Framboos	onderlaag

Deelgebied		nr. 2		
Type aanduiding		Hoogstam Boomgaard		
Oppervlakte		4.200 m²		
<i>Soorten</i>		<i>Latijnse naam</i>	<i>Nederlandse naam</i>	<i>opmerking</i>
Bomen				
1		Pyrus	Peer	hoogstam
2		Malus domestica	Appel	hoogstam
3		Prunus Avium	Kers	hoogstam

Deelgebied		nr. 3 en nr. 9		
Type aanduiding		Voedselbos (fase 1)		
Oppervlakte		4.000 m² en 6.000 m²		
<i>Soorten</i>		<i>Latijnse naam</i>	<i>Nederlandse naam</i>	<i>opmerking</i>
Bomen				
1		Malus domestica	Appelboom	halfstam
2		Prunus Cerasus	Zure kers	halfstam
3		Prunus Avium	Zoete kers	halfstam
4		Prunus domestica	pruim	halfstam
5		Cydonia oblonga	Kweeper	halfstam
6		Juglans Regia	Okkernoot	halfstam
7		Pyrus	Peer	halfstam
8		Acer campestre	Veldesdoorn	ondersteunend
9		Acer pseudoplatanus	Esdoorn	ondersteunend
10		Alnus glutinosa	zwarte els	ondersteunend
11		Betula pendula	ruwe berk	ondersteunend
12		Betula pubescens	zachte berk	ondersteunend
13		Carpinus betulus	Haagbeuk	ondersteunend
14		Fagus sylvatica	Beuk	ondersteunend
15		Juglans regia	Walnoot	ondersteunend
16		Populus tremula	Trilpopulier	ondersteunend
17		Robinia pseudoacacia	Acacia	ondersteunend
18		Larix kaempferi	Larix	ondersteunend
19		Picea abies	fijn spar	ondersteunend
Heesters/struiken				
20		Prunus persica	Perzik	onderlaag
21		prunus persica nectarijn	Nectarine	onderlaag

Deelgebied		nr. 3 en nr. 9		
22		Prunus armeniaca	Abrikoos	onderlaag
23		Prunus dulcis	Amandel	onderlaag
24		Ribes Nigrum	Zwarte bes	onderlaag
25		Rubus	Braambes	onderlaag
26		Rubus Idaeus	Framboos	onderlaag
27		Rosa rugosa	Rimpelroos	onderlaag

Deelgebied		nr.'s 5 en 6		
Type aanduiding	Voedselbos (fase 4 pioniers, identiek fase 3)			
Oppervlakte		samen 6.000 m ²		
<i>Soorten</i>		<i>Latijnse naam</i>	<i>Nederlandse naam</i>	<i>opmerking</i>
Bomen				
1		Malus domestica	Appelboom (Halfstam)	halfstam
2		Prunus Cerasus	Zure kers (halfstam)	halfstam
3		Prunus Avium	Zoete kers (halfstam)	halfstam
4		Prunus domestica	pruim (halfstam)	halfstam
5		Cydonia oblonga	Kweeper (halfstam)	halfstam
6		Juglans Regia	Okkernoot (hoogstam)	halfstam
7		Pyrus	Peer (halfstam)	halfstam
8		Alnus glutinosa	zwarte els	ondersteunend
9		Betula papyrifera	Witte berk	ondersteunend
10		Betula pendula	Ruwe berk	ondersteunend
11		Robini pseudoacacia	Valse acacia	ondersteunend
12		Salix caprea	Boswilg	ondersteunend
13		Ulmus glabra	ruwe iep	ondersteunend
14		Picea abies	Fijnspar	ondersteunend
15		Pinus sylvestris	Grove den	ondersteunend
Heesters/struiken				
16		Prunus persica	Perzik	onderlaag
17		prunus persica nectarijn	Nectarine	onderlaag
18		Prunus armeniaca	Abrikoos	onderlaag
19		Prunus dulcis	Amandel	onderlaag
20		Ribes Negrum	Zwarte bes	onderlaag
21		Rubes	Braambes	onderlaag

Deelgebied		nr.'s 5 en 6		
22		Rubus Idaeus	Framboos	onderlaag
23		Elaeagnus umbellata	Olijfwilg	onderlaag
24		Hippophae rhamnoides	Duindoorn	onderlaag
25		Rosa (o) canina	Hondsroos	onderlaag

Deelgebied		nr. 7		
Type aanduiding		Graanakker		
Oppervlakte		18.000 m ²		
<i>Soorten</i>		<i>Latijnse naam</i>	<i>Nederlandse naam</i>	<i>opmerking</i>
Bomen				
1		Juglans Regia	Walnoot/Okkernoot	hoogstam

Deelgebied		nr.'s 8 en 12		
Type aanduiding		Notenakker		
Oppervlakte		13.000 m ² en 1.625 m ²		
<i>Soorten</i>		<i>Latijnse naam</i>	<i>Nederlandse naam</i>	<i>opmerking</i>
Bomen				
1		Juglans Regia	Walnoot/Okkernoot	hoogstam

Deelgebied		nr. 10		
Type aanduiding		Voedselbos (fase 3 pioniers)		
Oppervlakte		5.600m²		
<i>Soorten</i>		<i>Latijnse naam</i>	<i>Nederlandse naam</i>	<i>opmerking</i>
Bomen				
1		Malus domestica	Appelboom	halfstam
2		Prunus Cerasus	Zure kers	halfstam
3		Prunus Avium	Zoete kers	halfstam
4		Prunus domestica	pruim	halfstam
5		Cydonia oblonga	Kweeper	halfstam
6		Juglans Regia	Okkernoot	halfstam
7		Pyrus	Peer	halfstam
8		Alnus glutinosa	zwarte els	ondersteunend
9		Betula papyrifera	Witte berk	ondersteunend
10		Betula pendula	Ruwe berk	ondersteunend
11		Robini pseudoacacia	Valse acacia	ondersteunend
12		Salix caprea	Boswilg	ondersteunend
13		Ulmus glabra	ruwe iep	ondersteunend
14		Picea abies	Fijnspar	ondersteunend
15		Pinus sylvestris	Grove den	ondersteunend
Heesters/struiken				
11		Prunus persica	Perzik	onderlaag
12		prunus persica nectarijn	Nectarine	onderlaag
13		Prunus armeniaca	Abrikoos	onderlaag
14		Prunus dulcis	Amandel	onderlaag
15		Ribes Negrum	Zwarte bes	onderlaag
16		Rubes	Braambes	onderlaag

Deelgebied		nr. 10		
17		Rubus Idaeus	Framboos	onderlaag
18		Elaeagnus umbellata	Olijfwilg	onderlaag
19		Hippophae rhamnoides	Duindoorn	onderlaag
20		Rosa (o) canina	Hondsroos	onderlaag

Deelgebied		nr. 11		
Type aanduiding	Voedselbos (fase 2 pioniers)			
Oppervlakte		8.000 m²		
<i>Soorten</i>		<i>Latijnse naam</i>	<i>Nederlandse naam</i>	<i>opmerking</i>
Bomen				
1		Malus domestica	Appelboom	halfstam
2		Prunus Cerasus	Zure kers	halfstam
3		Prunus Avium	Zoete kers	halfstam
4		Prunus domestica	pruim	halfstam
5		Cydonia oblonga	Kweepeer	halfstam
6		Juglans Regia	Okkernoot	halfstam
7		Pyrus	Peer	halfstam
8		Betula pendula	ruwe berk	ondersteunend
9		Laburnum anagyroides	gewone goudenregen	ondersteunend
10		Malus sylvestris	wilde appel	ondersteunend
11		Populus alba	witte abeel	ondersteunend
12		Populus tremula	ratelpopulier	ondersteunend
13		Robinia pseudoacacia	acacia	ondersteunend
14		Ulmus glabra	ruwe iep	ondersteunend
15		Ulmus laevis	fladder iep	ondersteunend
16		Ulmus minor	gladde iep	ondersteunend
17		Pinus sylvestris	grove den	ondersteunend
Heesters/struiken				
18		Prunus persica	Perzik	onderlaag
19		prunus persica nectarijn	Nectarine	onderlaag
20		Prunus armeniaca	Abrikoos	onderlaag
21		Prunus dulcis	Amandel	onderlaag
22		Ribes Negrum	Zwarte bes	onderlaag
23		Rubes	Braambes	onderlaag
24		Rubes Idaeus	Framboos	onderlaag
25		Cornus sanguinea	rode kornoelje	onderlaag
26		Corylus avellana	Hazelaar	onderlaag

Deelgebied		nr. 11		
27		<i>Crataegus monogyna</i>	Meidoorn	onderlaag
28		<i>Elaeagnus umbellata</i>	olijfwilg	onderlaag
29		<i>Euonymus europaeus</i>	wilde kardinaalsmuts	onderlaag
30		<i>Frangula alnus</i>	gewone vuilboom	onderlaag
31		<i>Hippophae rhamnoides</i>	Duindoorn	onderlaag
32		<i>Ligustrum vulgare</i>	wilde liguster	onderlaag
33		<i>Prunus padus</i>	gewone vogelkers	onderlaag
34		<i>Prunus spinosa</i>	sleedoorn	onderlaag
35		<i>Sambucus nigra</i>	gewone vlier	onderlaag

Bijlage 4; Beheer per deelgebied

Landgoed De Bongerd, Echt

Opgesteld door Frank Omloo
29 januari 2025

Deelgebieden nr.'s 1, 3, 5, 6, 9, 10, 11 en 10 - Voedselbos

Het voedselbos heeft een afwisselende structuur van open en dichte beplanting. Doordat er op meerdere lagen beplanting aanwezig is, van struiken en bomen, is er over het algemeen op ooghoogte geen doorzicht door het voedselbos. De dichtheid van bomen in deze gebieden bedraagt 200 bomen per hectare, meest halfstam. De kruinhoogte van het voedselbos is wisselend. Overwegend echter zal deze niet hoger reiken dan 5 meter in verband met oogstbaarheid, maar met doorschieters van peren en kersen tot 6 meter. Daarboven kunnen nog kruinen aanwezig zijn van Acacia's, Esdoorn, Populier, Beuk, grove Den, Iepen, Berken en Lariks. Deze soorten worden beperkt in hoogte tot 12 meter. Dan worden zij gerooid of geknot. Daarbij worden de Acacia's, Berken en Populieren 'langer' getolereerd, omdat zij beschikken over een lichtiger en transparanter bladerdek. Esdoorns en Beuken zullen minder ruimte krijgen om door te groeien omdat zij te veel licht aan het voedselbos ontnemen.

Op termijn moet zo een accentverschil ontstaan tussen de beplanting van het voedselbos en de bomenrijen die gebruikt worden ter belijning van het landschap, zoals langs het hoofdpad, eventueel langs de oude trambaan en op de hoofdas van de bedrijfswoning. Deze bomen krijgen wel de gelegenheid om tot volle wasdom te komen.

In deelgebied 6 wordt het bedrijfsgebouw driezijdig 'ingeplant' in het voedselbos. De hoogte van de dakrand komt ongeveer overeen met de kruinhoogte van het voedselbos. Daarmee wordt het volume van het bedrijfsgebouw voor een groot deel aan het oog onttrokken en opgenomen in het grotere volume van het voedselbos. De landschappelijke impact van het bedrijfsgebouw wordt aldus gereduceerd.

Er zal een grote variëteit aan rassen worden aangeplant van peren, appels, kersen en pruimen. Te denken valt aan een 200 tot 300 verschillende rassen. Na verloop van tijd, afhankelijk van opbrengst en de kwaliteit van de vruchten het aantal rassen daarom teruglopen.

De bomen in het voedselbos zullen worden aangeplant in een gelijkmatig raster. Snoei vindt jaarlijks plaats. Met de snoei moet de fruitopbrengst worden geoptimaliseerd. Dat betekent dat de fruitbomen van binnenuit worden gesnoeid zodat het zonlicht ook tot tot de struiklaag doordringt. Gestreefd wordt naar maximaal 5 hoofdtakken per boom (dit geldt voor appel). Snoeiafval wordt versnipperd en op het landgoed gebruikt als groenbemesting.

De bodem in het voedselbos wordt niet geroerd. Er worden geen pesticiden gebruikt of onkruidbestrijdingsmiddelen. Fruitsoorten die te veel onderhevig zijn aan schurft, meeldauw of andere andere plantenziektes,

zullen worden verwijderd en vervangen door soorten die meer resistentie blijken te bezitten onder de gegeven omstandigheden.

Deelgebied nr. 2 - Hoogstam Boomgaard

In de Boomgaard worden hoogstam fruitbomen aangeplant: peren, appels, pruimen en kersen. De maximale dichtheid is hier 100 bomen per hectare.

Bij beweiding ontstaat een wat pollige structuur in het grasland waar behalve insecten ook muizen zich thuis voelen. Deze dienen als voedsel voor o.a. Steenuil en Torenvalk.

25% tot maximaal 100% wordt jaarlijks gesnoeid. Snoeiafval wordt verwijderd of op rillen gelegd in het element. Jonge bomen zijn voorzien van een boomkorf. De onderbegroeiing (het grasland) wordt jaarlijks beweide, of de boomgaard wordt jaarlijks gemaaid waarbij het maaisel wordt afgevoerd. Er worden geen chemicaliën gebruikt voor de onkruidbestrijding, m.u.v. pleksgewijze bestrijding van jacobskruiskruid.

Om de boomgaard is als afscheiding een knipheg aanwezig. Jaarlijks is minimaal 20% tot maximaal 100% gesnoeid. Na het knippen of scheren heeft de heg een minimale hoogte tussen 1,25 meter en minimale breedte van 0,80 meter. We laten de kniphaag in de doorkijkrichting naar de Ophovenweg niet verder opgroeien dan 1.75 hoogte.

Deelgebied nr. 4 - (Tuinbouw-)akker

Deze percelen zullen worden gebruikt voor wisselende teelten. Optioneel is de aanplant van meerjarige planten, zoals rode of witte bessen, kruisbessen. Voor de aanplant van aardbeien, of groenten worden ook teeltondersteunende voorzieningen gebruikt zoals plastic tunnels.

Naast groenten en fruit, kan ook graan worden gezaaid.

Het uitgangspunt voor de aanplant in dit deelgebied is steeds een vrij zicht te behouden op de Landricus kerktoren in het centrum van Echt. Dit is landschappelijke toegevoegde waarde van dit deelgebied.

Deelgebied nr. 7 - Akker

Als beheer van de akker wordt een vierslag stelsel toegepast. Teelt van granen en of knolgewassen wordt afgewisseld met de aanplant van drie- of vierjaarlijkse klaver of een andere groenbemester. Ook gras in combinatie met begrazing is een optie. Mogelijk wordt beslist om de grond een jaar braak te laten. Elk van deze beheervarianten hebben gemeen dat zij een geheel vrij zicht laten over de as van het landgoed van noord naar zuid en vice versa.

De aanwezige bomen (overwegend walnoten) in dit deelgebied dienen ter accentuering van het opgaande reliëf vanuit de Molenbeek naar de Ophovenweg conform het landschapsplan.

Vanaf de Ophovenweg is er een vrije zichtlijn naar de Hoogstamboomgaard aan de noordzijde van de Molenbeek.

Rondom de bedrijfswoning zal geen siertuin of gazon worden aangelegd. Ook is er geen raster of haag voorzien rondom de bedrijfswoning. Het graan wordt ingezaaid tot aan de plint van de bedrijfswoning en tot tegen de onderkant het vlonder.

Omdat de begane grondvloer van de bedrijfswoning zich verheft boven het maaiveld zal de indruk ontstaan dat de woning boven het graan zweeft. Het doel is om de bedrijfswoning daarmee minder opdringerig en massief te laten zijn in het landschap. Ook de keuze van aluminium en glas in de gevel van de bedrijfswoning

moeten de woning een zekere lichtheid verschaffen.

De bedrijfswoning is toegankelijk langs een vlonder parallel aan de noord-zuid as van het landgoed. Het dek van het vlonder is waterpas. De hoogte van het maaiveld zal echter langzaam verlopen onderdoor dit vlonder. Hierdoor zal het reliëf van de oude Maas geul visueel worden geaccentueerd.

De bewerking van het land zal wordt gedaan met alleen licht materieel. De bodembewerking is niet dieper dan 20cm. Er wordt waar mogelijk geen zaaizaad dat is behandeld met insecticiden gebruikt. De akker wordt bemest met stalmest, indien dit beschikbaar is in de omgeving. Stoppels kunnen blijven staan tot na de de winter of de percelen worden reeds voor de winter ingezaaid met klaver of een wintertarwe.

De akker wordt aangelegd zonder plaatsing van rasters. Ook niet langs de Ophovenweg.

Deelgebieden nr.'s **8** en **12** - Notenakker

Aanplant bestaat uit hoogstam Juglans Regia (walnoot). De dichtheid van bomen per hectare bedraagt circa 35 bomen. De Notenbomen worden hoog opgesnoeid, zodat de akker onder de bomen met klein materieel kan worden bewerkt. Op ooghoogte blijft het onderdoorzicht vrij

Minimaal 5% tot maximaal 100% van de notenbomen is jaarlijks gekapt, geknot, gesnoeid of gedund. Het overige deel wordt in stand gehouden. Het snoeiafval is verwijderd of op rillen gelegd in het perceel. Waar mogelijk wordt dit snoeiafval elders op het landgoed gebruikt voor een organische verrijking van de bodem en/of als mulchen voor de bestrijding van onkruid.

Er worden geen chemicaliën gebruikt bij de onkruidbestrijding, m.u.v. pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en Jacobskruiskruid.

Jonge bomen in een weiland zijn voorzien van een boomkorf.

Als beheer van de akker, die zich onder de notenbomen bevindt, wordt een vierslag stelsel toegepast. Teelt van granen en of knolgewassen wordt afgewisseld met de aanplant van drie- of vierjaarlijkse klaver of een andere groenbemester. Ook gras in combinatie met begrazing is een optie. Mogelijk wordt beslist om de grond een jaar braak te laten. Elk van deze beheervarianten hebben gemeen dat zij een doorzicht op ooghoogte laten.

De bewerking van het land zal wordt gedaan met alleen licht materieel dat ook onder de notenbomen kan worden ingezet. De bodembewerking is niet dieper dan 20cm.

Er wordt waar mogelijk geen zaaizaad dat is behandeld met insecticiden gebruikt. Indien beschikbaar, wordt bemest met stalmest.

Stoppels kunnen blijven staan tot na de de winter of de percelen worden reeds voor de winter ingezaaid met klaver of een wintertarwe.

De akker wordt aangelegd zonder plaatsing van rasters. Ook niet langs de Ophovenweg.

